

ana strax í byrjun. Innan geðgeirans hafa flest sjúkdómsgreiningakerfi verið í langri, samfelldri þróun og eru ef til vill enn ekki komin á leiðarenda en það þýðir að samræmd notkun skilmerkja er lykillinn að marktækri niðurstöðu hvernar rannsóknar.

Hugtakið vísitandi sjálfsskaði samsvarar enska hugtakinu *intentional self-destructive act* og verður að skoða það í samhengi við önnur hugtök, svo sem *deliberate self-harm* (meðvitaður sjálfsskaði), *suicidal behaviour* (sjálfsvígisatferli), *attempted suicide* (sjálfsvígis tilraun) og *para-suicide* (sýndarsjálfsvíg) (2). Síðastnefnda hugtakið er reyndar umdeilt innan sjálfsvígisfræðanna. Í rannsóknarvinnu okkar á FSA notum við hugtakið *sjálfsvígis tilraun* við skráningu sjálfsskaða, en með nauðsynlegum útskýringum til að skráningin verði sem nákvæmest.

Után skilmerkja sjálfsvígis tilraunar falla til dæmis lyfjaceutranir hjá börnum, þroskaheftum eða ofurölvi einstaklingum, þegar verknaður er ekki beint vísitandi heldur meira í ætt við slys, óvitahátt eða ölæði.

Után skilmerkja sjálfsvígis tilraunar falla einnig sjálfsskemmandi lífnaðarhættir eins og stórreykingar, ofdrykkja og ofát sem flokkast fremur undir vana-bundna hegðun en verknað.

Í einstaka tilviki getur það verið huglægt matsatriði að greina á milli sakleysislegustu vísitandi lyfjaceutrana og óverulegustu skammtaaukninga á til dæmis verkja- eða svefnlyfjum án samráðs við lækni, sérstaklega ef upplýsingar eru ófullkomnar, en einnig í þessum atriðum er reynt að styðjast við samræmd skilmerki. Hafi ætlun einstaklingsins með verknaðinum verið að skaða sig telst atvikið með, annars ekki. Sama máli gegnir að sjálfsgöðu um allar aðrar sjálfsskaðanir.

Heimildir

1. Ingvarsson B. Suicidal Behaviour in Northern Iceland. Veggspjald á norræna geðlæknaþinginu í Reykjavík í ágúst 2003. Læknablaðið 2003; 89 (Suppl 48): 73.
2. Nordic Medico Statistical Committee (NOMESCO): Classification of External Causes of Injuries, 48: 1997.

Orlofsbústaðir fyrir alla lækna

Jón Sigurðsson

VORÍÐ 2002 var tekinn í notkun nýr orlofsbústaður læknafélaganna við Hreðavatn (sjá frétt í 7./8. tbl. Læknablaðsins 2002). Nú í haust var síðan hafin bygging á öðrum nýjum orlofsbústað og er hann er í landi Húsafells (sjá frétt í 12. tbl. Læknablaðsins 2003). Það vekur athygli að við byggingu beggja þessara bústaða er sérstakt tillit tekið til aðgengis hreyfihamlaðra. Ég er í hópi fárra hreyfihamlaðra lækna og gleðst því væntanlega meira yfir þessu en aðrir. Ég var einnig ánægður með að Sigurbjörn Björnsson skyldi hafa kallað mig til sem ráðgjafa við byggingu bústaðarins við Hreðavatn.

Síðastliðið sumar dvaldi ég í vikutíma í orlofsbústaðnum í landi Miðhúsa við Egilsstaði. Ég hafði áður heyrt að þröskuldar væru þar frekar háir og svefnherbergisdýr í þrengsta lagi til þess að hægt væri með góðu móti að komast þar um í hjólastól. Hringdi ég í Pétur Heimisson og spurðist fyrir um hugsanlegar úrbætur. Daginn eftir fékk ég tölvupóst frá Pétri með myndum úr bústaðnum, en þá var þegar búið að breikka dyrnar og gera aðrar lagfæringar! Óhætt er að segja að málið hafi verið leyst samstundis.

Höfundur er svæfingarlæknir.

Óski lækna eftir að dveljast í orlofsbústað að vetrarlagi eru ekki notaðar sömu reglur og gilda um sumarúthlutun. Vegna tímabilsins frá áramótum og fram til vors fá þeir fyrst úthlutað sem fyrstir hringja eftir 1. nóvember. Nú í haust ákvað Orlofsnefnd að hreyfihamlaðir lækna fengu einnar viku forskot vegna umsóknar um áðurnefndan bústað við Hreðavatn.

Árni Björn Stefánsson var formaður Orlofsnefndar í nokkur ár. Nýlega kynnti hann nýstárlegar hugmyndir sínar um jarðgöng inn í Þríhnúkagíg. Tók hann fram að göngin yrðu fær fólki í hjólastólum. Velti ég því fyrir mér, í gríni og alvöru, hvort orlofsnefnd kæmi eitthvað að þessu máli.

Orlofsnefnd á mikið hrós skilið fyrir að vinna að bættu aðgengi hreyfihamlaðra. Ég hef kynnst því af eigin raun að í þjóðfélaginu þurfa hreyfihamlaðir að glíma við margs konar hindranir. Það er því ánægjulegt að geta, eins og aðrir lækna, farið í ferðalag, notið náttúru landsins og dvalist í orlofsbústöðum læknafélaganna.